Пролетарыі ўсіх краін, еднайцеся!
Комуністычная партыя (большэвікоў) Беларусі

Совецкая Беларусь

ОРГАН ЦК КП(б) БЕЛАРУСІ, СОЎНАРКОМА І ПРЭЗІДЫУМА ВЯРХОЎНАГА СОВЕТА БССР

№ 59 (7500) СЕРАДА 9 ЧЭРВЕНЯ 1943 г.

ПРАЧЫТАЎ — ПЕРАДАЙ ДРУГОМУ

Другая Дзяржаўная Ваенная Пазыка— гэта новыя танкі, самалёты, гарматы для Чырвонай Арміі.

Мільёны совецкіх патрыётаў аднадушна падпісваюцца на новую пазыку, дэманструючы сваю любоў да радзімы, сваю гатоўнасць змагацца да поўнага разгрому нямецка-фашысцкіх акупантаў.

ДРУГАЯ ДЗЯРЖАЎНАЯ ВАЕННАЯ ПАЗЫКА

Сёння мы друкуем пастанову Совета Народных Камісараў Саюза ССР аб выпуску Другой Дзяржаўнай Ваеннай Пазыкі на суму 12 мільярдаў рублёў. Гэту пастанову працоўныя совецкай радзімы сустрэлі з вялікім патрыятычным уздымам. Па ўсёй краіне дружна разгарнулася падпіска.

Рабочыя і работніцы, калгаснікі і калгасніцы, інжынеры і тэхнікі, камандзіры і байцы Чырвонай Арміі з вялікай радасцю і любоўю аддаюць дзяржаве ў пазыку свае зберажэнні, каб гэтым самым яшчэ больш мацаваць нашу абараназдольнасць, каб наша Чырвоная Армія мела яшчэ больш танкаў, самалётаў, гармат, каб наблізіць дзень канчатковага разгрому нямецка-фашысцкіх акупантаў.

Падпіска на пазыку праходзіць як грандыёзная дэманстрацыя згуртаванасці народаў СССР вакол совецкага ўрада і большэвіцкай партыі, вакол нашага любімага правадыра і геніяльнага палкаводца вялікага Сталіна.

Першая Ваенная Пазыка была выпушчана ў мінулым годзе на 10 мільярдаў рублёў. На працягу двух дзён совецкі народ даў у пазыку дзяржаве больш 13 мільярдаў рублёў. З яшчэ большым поспехам праходзіць падпіска на пазыку ў гэтым годзе. Толькі на працягу адных сутак новая пазыка, выпушчаная на 12 мільярдаў рублёў, размешчана на 14 мільярдаў 561 мільён рублёў.

Калгаснік сельгасарцелі імені Кірава, Чэлябінскай вобласці, Іван Жулдыбін, які падпісаўся на пазыку на 50 тысяч рублёў, выказаў думку, пачуццё ўсіх совецкіх людзей, калі заявіў:

— У цяжкую для нашай радзімы часіну я нічога не пашкадую для яе.

Ні сродкаў, ні сіл, ні жыцця свайго не шкадуюць совецкія патрыёты ў імя сваёй цудоўнай радзімы, у імя вызвалення нашай роднай зямлі ад нямецка-фашысцкага звяр'я.

У суровыя дні вайны яшчэ больш згуртавалася дружная сям'я народаў Совецкага Саюза. У гэтым наша сіла. У гэтым — крыніца магутнасці Чырвонай Арміі. На гэтым грунтуецца наша ўпэўненасць у канчатковым разгроме нямецка-фашысцкіх акупантаў.

Мы памятаем, з якім аднадушшам, з якім уздымам наш беларускі народ да вайны падпісваўся на пазыкі сваёй роднай совецкай дзяржавы, каб множыць поспехі нашай гаспадаркі і культуры, каб яшчэ больш квітнела наша радаснае, шчаслівае жыццё. І каб вярнуць гэта шчаслівае жыццё, каб вызваліць сваю родную зямлю ад нямецкіх акупантаў, беларускі народ узняўся на свяшчэнную Айчынную вайну. Крывавы разбой гітлераўскіх бандытаў не зламаў волю нашага народа. Беларусь змагаецца. Тысячы нямецкіх катаў гінуць ад партызанскіх куль. Наш свабодалюбівы народ ва ўмовах крывавага фашысцкага тэрору здолеў зімою гэтага года сабраць і пераправіць праз лінію фронта 5 мільёнаў 400 тысяч рублёў у фонд абароны нашай радзімы. Гэта яркі доказ любві беларускага народа да совецкай радзімы, доказ упэўненасці ў перамозе Чырвонай Арміі.

Беларусы! Гераічная Чырвоная Армія рыхтуецца да рашаючых баёў, каб пераламаць хрыбет фашысцкаму зверу. Дапаможам-жа Чырвонай Арміі граміць і знішчаць нямецка-фашысцкіх акупантаў, каб наблізіць дзень нашай перамогі!

Усе сілы на дапамогу фронту, на разгром ворага!

АБ ВЫПУСКУ ДРУГОЙ ДЗЯРЖАЎНАЙ ВАЕННАЙ ПАЗЫКІ

Пастанова Совета Народных Камісараў Саюза ССР

З мэтай прыцягнення дадатковых сродкаў на абарону краіны Совет Народных Камісараў Саюза ССР ПАСТАНАЎЛЯЕ:

1. Выпусціць Другую Дзяржаўную Ваенную Пазыку на суму 12 мільярдаў рублёў, тэрмінам на 20 год.

2. Аблігацыі пазыкі і прыбыткі ад іх, у тым ліку выйгрышы, аслабаніць ад абкладання дзяржаўнымі і мясцовымі падаткамі і зборамі.

3. Зацвердзіць прадстаўленыя Народным Камісарыятам Фінансаў Саюза ССР Умовы выпуску Другой Дзяржаўнай Ваеннай Пазыкі.

Старшыня Совета Народных Камісараў Саюза ССР І. СТАЛІН.

Кіраўнік Спраў Соўнаркома СССР Я. ЧАДАЕЎ.

Масква, Крэмль. 4 чэрвеня 1943 г.

ЗАЦВЕРДЖАНА
Советам Народных Камісараў Саюза ССР
4 чэрвеня 1943 г.

Умовы выпуску Другой Дзяржаўнай Ваеннай Пазыкі

1. Другая Дзяржаўная Ваенная Пазыка складаецца з двух выпускаў: выйгрышнага і процантнага.

Выйгрышны выпуск пазыкі прызначаны для размяшчэння сярод насельніцтва. Процантны выпуск пазыкі размяшчаецца сярод сельскагаспадарчых, саматужнапрамысловых і рыбалавецкіх арцеляў, змешаных прамыслова-сельскагаспадарчых арцеляў, арцеляў кааперацыі інвалідаў, лясной кааперацыі і таварыстваў па сумеснай апрацоўцы зямлі.

Па аблігацыях выйгрышнага выпуска ўвесь прыбытак выплачваецца ў форме выйгрышаў, а па аблігацыях процантнага выпуска—у выглядзе процантаў па купонах.

I. Выйгрышны выпуск

2. Дваццацігадовы тэрмін выйгрышнага выпуска Другой Дзяржаўнай Ваеннай Пазыкі ўстанаўліваецца з 1 жніўня 1943 г. па 1 жніўня 1963 года.

3. Выйгрышны выпуск пазыкі падзяляецца на разрады па 100 мільёнаў рублёў у кожным разрадзе.

Кожны разрад складаецца з 20.000 серый. Серыі кожнага разрада маюць нумары з № 20001 па № 40000.

Аблігацыі ў кожнай серыі маюць нумары з № 1 па № 50.

4. Па выйгрышнаму выпуску пазыкі выпускаюцца аблігацыі каштоўнасцю ў 500, 200, 100, 50 і 25 рублёў.

5. Аблігацыі каштоўнасцю ў 500 і 200 рублёў складаюцца адпаведна з пяці альбо двух сторублёвых аблігацый адной серыі з пяццю альбо двума нумарамі і даюць права на пяць або два выйгрышы, якія адначасова падаюць на кожны з нумароў, якія ўказаны на аблігацыі.

Аблігацыі каштоўнасцю ў 50 і 25 рублёў з'яўляюцца часткамі сторублёвых аблігацый і даюць права на адпаведную частку (½, ¼) выйгрыша, які выпаў на сторублёвую аблігацыю.

Заўвага: Аблігацыі каштоўнасцю ў 25 рублёў прызначаны для разлікаў з падпісчыкамі толькі ў тых выпадках, калі па суме падпіскі не могуць быць выданы аблігацыі большай каштоўнасці.

6. Выйгрышы па выйгрышнаму выпуску пазыкі ўстанаўліваюцца ў памеры 50.000, 25.000, 10.000, 5.000, 1.000, 500 і 200 рублёў на сторублёвую аблігацыю, уключаючы намінальную каштоўнасць аблігацыі (сто рублёў).

На працягу дваццацігадовага тэрміну пазыкі выйгрывае ⅓ усіх аблігацый, а астатнія ²/₃ аблігацый пагашаюцца па іх намінальнай каштоўнасці.

Выйграўшая аблігацыя пагашаецца і выключаецца з далейшых тыражоў.

7. На працягу дваццацігадовага тэрміну па выйгрышнаму выпуску праводзіцца 40 тыражоў выйгрышаў — па два тыражы кожны год.

Тыражы выйгрышаў праводзяцца, пачынаючы з 1944 года, у тэрміны, якія ўстанаўліваюцца Народным Камісарыятам Фінансаў Саюза ССР.

Агульная сума выйгрышаў устаноўлена, у сярэднім, за дваццацігадовы тэрмін пазыкі з разліку 4 процантаў у год.

8. У кожным тыражы выйгрышаў на кожны разрад выйгрышнага выпуска, г. зн. на кожныя 100 мільёнаў рублёў гэтага выпуска пазыкі, разыгрываецца наступная колькасць выйгрышаў:

Размер выйгрышаў у рублях, уключаючы намінальную каштоўнасць аблігацыі	Колькасць выйгрышаў: У 1—10 тыражах разыгрываецца ў кожным	У 11—20 тыражах разыгрываецца ў кожным	У 21—30 тыражах разыгрываецца ў кожным	У 31—40 тыражах разыгрываецца ў кожным	Усяго ва ўсіх 40 тыражах разыгрываецца на кожныя 100 мільёнаў рублёў пазыкі
50.000 руб.	1	1	1	1	40
25.000 руб.	2	2	2	2	80
10.000 руб.	5	5	5	5	200
5.000 руб.	10	10	10	10	400
1.000 руб.	100	100	100	100	4.000
500 руб.	1.000	1.000	1.000	1.000	40.000
200 руб.	7.507	7.257	7.007	6.757	285.280
Агульная колькасць выйгрышаў у кожным тыражу	8.625	8.375	8.125	7.875	330.000
Агульная сума выйгрышаў у кожным тыражу (ў рублях)	2.301.400	2.251.400	2.201.400	2.151.400	89.056.000

9. Нявыйграўшыя аблігацыі выйгрышнага выпуска пагашаюцца (выкупляюцца) па іх намінальнай каштоўнасці з 1 жніўня 1948 года на працягу 15 год, якія застаюцца да канца тэрміну пазыкі.

З кожных 100 мільёнаў рублёў выйгрышнага выпуска пазыкі выкупляюцца: у 1948—1953 гг.—па 2500 тысяч рублёў, у 1954—1958 гг.—па 4200 тысяч рублёў і ў 1959—1963 гг.—па 6200 тысяч рублёў штогод.

Аблігацыі выйгрышнага выпуска, якія падлягаюць выкупу ў 1948—1962 гг., вызначаюцца штогоднымі тыражамі пагашэння; тэрміны правядзення тыражоў пагашэння ўстанаўліваюцца Народным Камісарыятам Фінансаў Саюза ССР.

Аблігацыі, якія не вышлі ў тыражы пагашэння, выкупляюцца з 1 жніўня 1963 года.

10. Аблігацыі выйгрышнага выпуска, на якія выпалі выйгрышы, а таксама аблігацыі, якія падлягаюць выкупу па іх намінальнай каштоўнасці, могуць быць прад'яўлены для аплаты да 1 жніўня 1964 года; па сканчэнню гэтага тэрміну аблігацыі, не прад'яўленыя да аплаты, трацяць сілу і аплаце не падлягаюць.

II. Процантны выпуск

11. Дваццацігадовы тэрмін процантнага выпуска Другой Дзяржаўнай Ваеннай Пазыкі ўстанаўліваецца з 1 студзеня 1944 г. па 1 студзеня 1964 г.

12. Процантны выпуск пазыкі падзяляецца на разрады па 100 мільёнаў рублёў у кожным разрадзе.

Кожны разрад складаецца з 20.000 серый. Серыі кожнага разрада маюць нумары з № 20001 па № 40000.

Аблігацыі ў кожнай серыі маюць нумары з № 1 па № 50.

13. Па процантнаму выпуску пазыкі ёсць аблігацыі каштоўнасцю ў 1000, 500 і 100 рублёў.

Аблігацыі каштоўнасцю ў 1000 і 500 рублёў складаюцца адпаведна з дзесяці альбо пяці сторублёвых аблігацый адной серыі з дзесяццю альбо пяццю нумарамі і даюць права на процантны прыбытак з усёй намінальнай каштоўнасці аблігацыі.

14. Прыбытак па аблігацыях процантнага выпуска выплачваецца па купонах адзін раз у год у памеры 2 процантаў. Тэрміны аплаты купонаў наступаюць 1 студзеня кожнага года, пачынаючы з 1 студзеня 1945 года.

15. Аблігацыі процантнага выпуска выкупляюцца з 1 студзеня 1959 года на працягу пяці год роўнымі часткамі штогод.

Аблігацыі, якія падлягаюць выкупу ў 1959—1963 гг., вызначаюцца штогоднымі тыражамі пагашэння, якія праводзяцца не пазней 1 студзеня кожнага года.

Аблігацыі, якія не вышлі ў тыражы пагашэння, выкупляюцца з 1 студзеня 1964 года.

Пры выкупе трымальнікам аблігацый выплачваецца намінальная каштоўнасць аблігацыі.

Па аблігацыях, якія вышлі ў тыражы пагашэння, аплачваюцца купоны, уключаючы купон тэрмінам 1 студзеня таго года, у якім адбываўся тыраж. Купоны наступных тэрмінаў аплаце не падлягаюць.

16. Аблігацыі процантнага выпуска, якія падлягаюць выкупу, а таксама купоны, тэрмін аплаты якіх наступіў, могуць быць прад'яўлены для аплаты да 1 студзеня 1965 года. Па сканчэнню гэтага тэрміну аблігацыі і купоны, не прад'яўленыя да аплаты, трацяць сілу і аплаце не падлягаюць.

Народны Камісар Фінансаў Саюза ССР А. ЗВЕРЭЎ.

МАГУТНАЯ ДЭМАНСТРАЦЫЯ СОВЕЦКАГА ПАТРЫЯТЫЗМА

Падпіска на Другую Дзяржаўную Ваенную Пазыку. Злева — мітынг у адным з цэхаў завода «Чырвоны пролетарый». Пасярэдзіне—у Н-скай зянітнай батарэі. Намеснік камандзіра прымае падпіску. Справа—у калгасе Чэртанава, Мажайскага раёна, Маскоўскай області. Старшыня калгаса тав. Новасёлаў, які падпісаўся на 25.000 рублёў, уносіць усе грошы наяўнымі.

ПАЗЫКА ПЕРАВЫКАНАНА НА ПРАЦЯГУ АДНЫХ СУТАК

Выпушчаная 5 чэрвеня г. г. Другая Дзяржаўная Ваенная Пазыка на суму 12 мільярдаў рублёў размешчана на працягу адных сутак на 14 мільярдаў 561 мільён рублёў, што азначае перавыкананне на 2 мільярды 561 мільён рублёў.

Падпіска на пазыку працягваецца.

Наркамфін СССР А. ЗВЕРЭЎ.

6 чэрвеня.

СЯРОД СТАЛІНГРАДЦАЎ

З нябывалым уздымам сустрэлі працоўныя Сталінграда і Сталінградскай вобласці пастанову ўрада аб выпуску новай пазыкі. Усюды праходзяць масавыя мітынгі, на якіх рабочыя і служачыя, інтэлігенцыя і калгаснікі выказваюць гатоўнасць аддаць усе сілы і сродкі на ўмацаванне ваеннай магутнасці радзімы.

У Фралоўскім раёне калгасніца Нікалаева падпісалася на 100 тысяч рублёў і ўнесла іх наяўнымі. Яе прыкладу паследвала калгасніца Рыбалкіна, якая таксама падпісалася на 100 тысяч рублёў і ўнесла іх адразу.

ДЛЯ РАЗГРОМУ ВОРАГА

Новая пазыка—гэта пазыка перамогі, гэта зброя для Чырвонай Арміі. Тое, што мы сёння даём дзяржаве, — нашы рублі,—хуткаператворыцца ў баявую тэхніку. Гэтую думку выказваюць байцы і камандзіры Чырвонай Арміі.

На трыбуне—ефрэйтар Арлоў, снайпер, які забіў 16 немцаў.

— Наступае час рашучай бітвы,—гаворыць тав. Арлоў. —Для перамогі патрабуецца мабілізацыя ўсіх сіл нашага народа, патрабуюцца вялікія матэрыяльныя сродкі. Кожны з нас ахвотна падпішацца на новую пазыку для хутчэйшага разгрому ворага.

Малодшы сержант Ірхін, падпісваючыся на пазыку, сказаў:

— Пазыка дапаможа хутчэй разграміць ворага, адпомсціць яму за гора і пакуты нашай радзімы, нашага народа.

ПА 100 ТЫСЯЧ РУБЛЁЎ

Калгаснік сельгасарцелі «1-е Мая», Озерскага раёна, Маскоўскай вобласці, тав. Сілаеў падпісаўся на 100 тысяч рублёў і тутжа ўнёс іх наяўнымі грашыма. На 100 тысяч рублёў падпісаўся старшыня калгаса імені Сталіна, Оканешнікаўскага раёна, Омскай вобласці, тав. Жукаў. Ен поўнасцю ўнёс суму падпіскі ў ашчадную касу. На такую-ж суму падпісаўся і ўнёс адразу грошы калгаснік сельгасарцелі імені 1-га Мая, Пугачоўскага раёна, Саратаўскай вобласці, тав. Пятроў.

КРАІНА ПАДПІСВАЕЦЦА

УЗБЕКСКАЯ ССР

Да трох гадзін ночы 6 чэрвеня сума падпіскі па рэспубліцы на 32 з паловай мільёны рублёў перавысіла намечаную суму рэалізацыі Другой Дзяржаўнай Ваеннай Пазыкі. Наяўнымі грашыма ад калгаснікаў паступіла 370 мільёнаў рублёў. Падпіска ўсюды працягваецца.

КІРГІЗСКАЯ ССР

За 24 гадзіны з моманту апублікавання пастановы ўрада аб выпуску Другой Ваеннай Пазыкі агульная сума падпіскі па рэспубліцы саставіла 204.100 тысяч рублёў, перавысіўшы намечаную да рэалізацыі лічбу. Наяўнымі ўнесена 107 мільёнаў рублёў.

КРАСНАДАРСКІ КРАЙ

Працоўныя горада Краснадара падпісаліся на пазыку на 10.300 тысяч рублёў.

ПЕРАДАВІКІ ПАДПІСКІ

На 180 тысяч рублёў падпісаўся на пазыку ўдзельнік айчыннай вайны старшыня калгаса імені Сталіна, Басаргечарскага раёна Арменіі, Гасанаў Мурад Агамалі оглы.

* * *

Старшыня калгаса імені Лахуці (Таджыкскай ССР) Саідаў Усман падпісаўся на 130 тысяч рублёў.

* * *

На 110 тысяч рублёў падпісаўся старшыня калгаса «Парыжская Комуна», Какташскага раёна, Таджыкскай ССР, Эльмірзаеў Абдул Кадыр.

У ВЫЗВАЛЕНЫХ РАЁНАХ УКРАІНЫ

З вялікім поспехам ідзе падпіска на Другую Ваенную Пазыку ў вызваленых ад нямецкіх захопнікаў раёнах Украіны. Рабочыя, калгаснікі і інтэлігенцыя, якія адчулі на сабе ўсе жахі фашысцкай няволі, аднадушна аддаюць свае зберажэнні дзяржаве, дэманструючы гэтым самым сваю лютую нянавісць да фашысцкіх злачынцаў.

На 6 чэрвеня падпіска ў вызваленых раёнах Украіны склала 31.425 тысяч рублёў, з іх унесена наяўнымі 5.400 тысяч рублёў.

Многія падпісваюцца на вялікія сумы і ўносяць грошы адразу. Так, столяр белаводскага райпромкамбіната Іосіф Бурлін унёс 50.000 рублёў.

ЛЯ САМАЛЁТА ФЕРАПОНТА ГАЛАВАТАГА

У авіячасці, якой камандуе гвардыі маёр Еромін, з радасцю сустрэлі выпуск Другой Ваеннай Пазыкі. Лётчык Кабанаў заявіў на мітынгу:

— На грошы, якія паступілі ад першай ваеннай пазыкі, мы выкавалі зброю, якой нанеслі немцам магутны ўдар пад Сталінградам. Цяпер мы нанясём рашаючы, канчатковы ўдар.

Гвардыі капітан, Герой Совецкага Саюза Рэшотаў сказаў:

— Вось мы стаім каля самалёта—падарунка маёру Ероміну ад калгасніка Ферапонта Галаватага. Гэта—лепшае сведчанне таго, як працоўныя нашай краіны даюць свае зберажэнні краіне. Я падпісваюся на пазыку на 4 тысячы рублёў.

Гвардыі капітан Еўціхаў падпісаўся на 7.000 рублёў і ўнёс іх наяўнымі.

У РАБОЧЫХ ТАНКАГРАДА

ТАНКАГРАД. Калектыў тройчы ордэнаноснага завода імені Кірава, як свята, сустрэў паведамленне аб выпуску новай пазыкі. Зборшчыкі, кавалі, майстры і канструктары падпісваюцца на новую ваенную пазыку з вялікім натхненнем. Першым падпісаўся вядомы ўсёй краіне канструктар совецкіх танкаў Герой Соцыялістычнай Працы т. Коцін. Ен пазычае дзяржаве 53 тысячы рублёў.

На мітынгу ў халодна-штампавым цэху майстар Арлоў сказаў:

— Дружнай падпіскай на пазыку дакажам сваю адданасць бацькаўшчыне, вялікай партыі Леніна—Сталіна, прадэманструем сваю жалезную волю да перамогі над ворагам.

Ен заяўляе, што сам падпісваецца на 1.500 рублёў, а змена ў саставе 25 чалавек—на 23.850 рублёў.

ТЫЛ—ФРОНТУ

ТАШКЕНТ. На заводзе імені Варашылава адбыўся мітынг, прысвечаны выпуску пазыкі.

— Мы горача вітаем пастанову ўрада аб пазыцы і падпішамся на месячны заработак і больш,—сказаў у сваім выступленні стаханавец тав. Турсунаў. Можаце быць спакойнымі, таварышы франтавікі, совецкі тыл вас не падвядзе.

Стаханаўка тав. Левіна сказала:

— Я сама — з Беларусі. Для таго, каб Чырвоная Армія хутчэй вызваліла маю радзіму, я падпісваюся на пазыку на паўтарамесячны заработак.

НАРАДЖЭННЕ ПОДВІГА

Расхінуўшы газету Н-скай дывізіі, Павел Барташэвіч, старшы сержант, адразу не паверыў сваім вачам.

— Не можа быць... Няўжо Барыс?

Ен нейкі момант узіраўся ў знаёмыя рысы твару, у позірк спакойных воч, якія глядзелі на яго з-пад густых, нахмураных броў. Памылкі не было. Гэта быў Барыс Гармоцька—зямляк і блізкі сябра Паўла. Яны ў адной школе вучыліся, у адной брыгадзе працавалі спачатку радавымі калгаснікамі, а потым Паўла вылучылі брыгадзірам паляводчай брыгады, а Барыса паслалі на вучобу ў будаўнічы тэхнікум. Перад самай вайною ён скончыў тэхнікум і працаваў у сваім раёне.

Водгулле гармат і выбухі варожых бомбаў уварваліся ў іх мірнае жыццё, і яны прышлі ў Жлобінскі райваенкамат.

Здарылася так, што іх просьбу не задаволілі: не паслалі ў адну часць. Паўла залічылі ў Н-скую стралковую часць, а Барыса ў сапёрную. З таго часу сябры не бачыліся. І вось цяпер Павел Барташэвіч узіраўся ў знаёмыя рысы твару, разглядаў баявыя ордэны, і пачуццё радасці ахапіла яго:

— Хвацка ірвануў!..

Потым Павел убачыў артыкул, які быў падпісаны: «Двойчы ордэнаносец, лейтэнант Барыс Гармоцька».

У артыкуле Барыс расказваў, якой цаной здабыты, якой мужнасцю заваяваны ордэны. «Выхваляецца. Гэта ўжо і нялоўка самому пра сябе,—падумаў Павел, але тут-жа спахваціўся і падумаў інакш: —А чаго сароміцца. Праўду гаварыць не сорамна». А ў праўдзівасць Барыса Павел верыў сэрцам, верыў кожнаму яго слову і чытаў з вялікай пашанай:

«Мост праз Н-скую раку быў узарваны праціўнікам з паветра акурат у той час, калі наша гвардзейская танкавая часць усім сваім смяротным агнём гармат і кулямётаў абрушылася на скопішча немцаў, якія каціліся на захад. Смерць чужакам была немінучая. Заднія рады фрыцаў ужо былі раздушаны гусеніцамі совецкіх танкаў. І вось у гэты-ж міг быў разбураны мост. Нашы танкі спыніліся. Вораг адыходзіў. Нам было загадана маланкава наладзіць пераправу. Закіпела работа. Вораг пачаў пляжыць з гармат і мінамётаў. Нямецкія бамбавозы чорнымі зграямі ляцелі і віслі над пераправай. Але нішто не магло зламаць маіх байцоў, не магло парушыць працоўны гераізм. Работа кіпела. Загад камандавання быў выкананы па-баявому. Танкі нашы хлынулі на ворага».

Далей Барыс Гармоцька расказваў, як байцы яго, сапёры, разграмілі бронетанкавую калону праціўніка.

«Была баявая задача—пабудаваць пераправу праз Н-скую рэчку. За кілометры два быў невялікі гай, і я паслаў некалькі сапёраў паглядзець, што за дрэвы і як лепш іх да рэчкі падвозіць. Прыбягаюць, запыхаўшыся:

— Танкі...

— Якія танкі?

— Нямецкія танкі. Напэўна, гаручага няма.

Мне прышла ў галаву думка—напасці на танкі. Ціханька лагчынаю, кустамі мы прабраліся і, як гром сярод яснага неба, абрушыліся на ворага. 20 варожых танкаў і 5 бронемашын знішчылі мае сапёры».

— Шанцуе чалавеку. Шчаслівы,—падумаў Павел і засароміўся сваёй думкі. —Якое-ж тут шчасце? Проста кемлівасць і храбрасць. Умее ваяваць. Правільную лінію знайшоў.

Штосьці няяснае, неакрэсленае зашавялілася ў сэрцы Паўла. Нельга сказаць, што ён быў нездаволены сябром, а нейкае пачуццё завісці, пачуццё спаборніцтва прабудзілася ў ім.

* * *

Павел ляжаў з байцамі свайго ўзвода ў лагчыне. Было зацішша перад бурай. Чакалі контратакі немцаў.

Распаленым металам плюнулі варожыя гарматы, заскрыгаталі гусеніцы танкаў—немцы пайшлі ў контратаку. Гэта была трэцяя контратака за гэты дзень. Услаўшы поле бою ўласнымі трупамі і шкілетамі абгарэлых танкаў, немцы адкаціліся назад. Контратака была адбіта.

Цяжка ранены камандзір стралковай часці, лейтэнант Голубеў часова перадаў каманду сержанту Паўлу Барташэвічу.

Да вечара было яшчэ далёка. Павел абходзіў свае пазіцыі, разлікі, і яму ўспаміналіся родны калгас. Вось так бывала ён абыходзіў, азіраў свае палеткі, сенажаці ў брыгадзе, свае звенні, сваіх касцоў, жнеяў...

Разведка данесла, што вораг накаплівае сілы для чацвёртай контратакі. Гэта пагражала здачай вёскі праціўніку. Дапусціць гэтага нельга. Павел Барташэвіч рашыў апярэдзіць ворага. Ен расставіў сваіх байцоў так памайстэрску і паслаў ударныя групы такімі таемнымі сцежкамі, што вораг быў атакаваны знянацку. Немцы не чакалі такой выхадкі. Яны думалі, што наша часць ужо не ў сілах аказаць сур'ёзнае супраціўленне, і рыхтавалі апошні скачок. А вышла інакш. Усе сілы і гнеў совецкіх байцоў, увесь знішчальны агонь іхняй смяротнай зброі абрушыліся на немцаў. Бой быў ярасны. Вораг не выстаяў. Грымнула раскацістае «ўра» совецкіх воінаў. Немцы пабеглі. Штыкавым ударам чырвонаармейцы дакончылі бой. Важная вышыня была занята Н-скай стралковай часцю.

Так нарадзіўся подвіг Паўла Барташэвіча, за які яго ўзнагародзілі ордэнам Чырвонага Сцягу, а неўзабаве прысвоілі яму званне лейтэнанта.

А. ПЯТРОВІЧ.

ДЗЕЮЧАЯ АРМІЯ.

ВАСІЛЬ КАМАРОЎ

Месячнай жнівеньскай ноччу 1941 года на адну з бойкіх дарог Піншчыны вышла група партызан. Крадучыся, партызаны ценявым бокам прайшліся з поўкілометра па дарозе, выбралі зручную мясціну і залеглі.

Ляжаць прышлося доўга. Ад сну зліпаліся вочы, але партызаны падбадзёрвалі сябе, часта выходзілі на дарогу і прыслухоўваліся да таемных гукаў летняй ночы. Як назнарок, дарога была пустою, на ёй не з'яўлялася ні адна машына.

Калі на ўсходзе загарэўся золак, а лес пачаў напаўняцца шчэбетам птушак, партызаны пакінулі месца засады і адыйшлі на ўзгорак, у хмызнякі. Частка людзей лягла адпачываць, а малады, гарачы хлопец Іван Іванавіч (так звалі яго партызаны) пачаў наглядаць за дарогаю.

Паднялося сонца. На дарозе зафыркалі першыя нямецкія грузавікі. Іван Іванавіч пачаў будзіць камандзіра.

— На дарозе машыны!..

Камандзір прыўзняў галаву, узяў у яго бінокль і паглядзеў на дарогу.

— Але-ж гэта машыны ідуць ад фронта. Рабіць нам няма чаго з імі.

У кустах хтосьці зашуршэў. Партызаны насторажыліся. Расхінаючы галінкі, адтуль выйшлі два хлопчыкі год па дванаццаць. Убачыўшы незнаёмых узброеных людзей, яны палахліва шарахнуліся назад.

— Чаго-ж вы палохаецеся, дзеткі?—аклікнуў камандзір. Ен падазваў хлопчыкаў да сябе, распытаў, адкуль яны і чаго тут ходзяць. —Пачакайце, пакуль мы адну справу зробім, а тады і пойдзеце сабе...

Апоўдні партызаны зноў пачалі прабірацца бліжэй да дарогі, на аблюбаванае месца. Разбіўшы людзей на тры групы, камандзір аддаў загад:

— Атакаваць машыны толькі тыя, што ідуць да фронта. Як толькі машына параўнаецца вось з гэтым тэлеграфным слупам, усім адначасова адкрываць знішчальны агонь. Сігналам да атакі будзе мой стрэл.

Толькі партызаны заляглі, як пачуўся рокат матораў. На слых у лесе вельмі цяжка распазнаць, адкуль ідуць машыны. Партызаны на ўсякі выпадак падрыхтаваліся да бою.

— Зноў з фронта, — перадаў Іван Іванавіч: — напэўна раненых вязуць.

І сапраўды машыны везлі раненых гітлераўцаў. Закусіўшы губы, камандзір прапусціў іх. Прайшло яшчэ некалькі часу. Іван Іванавіч перадае:

— Увага! Машына ідзе на фронт!..

На дарозе паказалася пяцітонка, поўная фрыцаў. Як толькі яна параўналася з умоўленым арыентырам, камандзір стрэліў у шофера і адразу-ж кінуў гранату. Машына была ўзята пад знішчальны агонь, але ўсё яшчэ працягвала рухацца. Камандзір і астатнія байцы выскачылі на дарогу і пачалі страляць ёй удагонку. Урэшце машына спынілася. Уцалелыя гітлераўцы спрабавалі аказаць супраціўленне, але ўсе яны ў рашучай імклівай атацы былі знішчаны.

Бой працягваўся роўна дзве хвіліны, за якія былі знішчаны аўтамашына, два матацыклы, што ляжалі ў кузаве, і 15 гітлераўцаў. За ўсім гэтым дасціпнымі, дзіцячымі вачыма наглядалі два затрыманыя партызанамі хлопчыкі, і, калі партызаны адыйшлі ў лес і крыху заспакоіліся ад бою, да камандзіра падышоў самы меншы.

— Дзядзя, як гэта вы іх так хутка...

— Так, родны, інакш нельга. А цяпер ідзіце дадому і можаце расказаць людзям, што вы бачылі. Усе, хто пажадае, хай ідуць у атрад Камарова...

Хлопчыкі здзіўлена паглядзелі на камандзіра.

— Ты і ёсць Камароў?

— Я... — усміхаючыся, адказаў камандзір. —А мо не верыце?..

— Мы думалі ты такі вялікі, вялікі...

Партызаны засмяяліся; засмяяўся і камандзір; але ўнутры ён быў узрушан радасным хваляваннем. Тое, што выпадкова сказалі хлопчыкі, было найлепшай пахвалай. Народ ведаў пра Камарова, пра баявыя справы яго атрада і чым толькі мог дапамагаў яму граміць ворага.

* * *

Васіль Захаравіч Камароў— стары вопытны ваяка. Ен яшчэ ў годы грамадзянскай вайны партызаніў у гэтых дрымотных палескіх пушчах. «Партызан-прафесіянал»,—гавораць пра яго таварышы.

Здарылася так, што пасля грамадзянскай вайны Камароў застаўся па той бок дзяржаўнай граніцы, пад уладаннем польскай шляхты. Польскія магнаты ўсяляк прыгняталі сялян-палешукоў.

Каб вызваліцца ад панскага прыгнёту, паляшук паўставаў на барацьбу з панамі, змагаўся за лепшае жыццё, за волю і незалежнасць. У першых радах гэтых барацьбітоў быў Васіль Камароў.

Натура Камарова—натура салдата, які прывык уадкрытую, смяротэльна біць ворага. Таму заўсёды апынаўся ён там, дзе народ са зброяй у руках паўставаў супроць крывяпіўцаў, супроць прыгнятальнікаў і цемрашалаў.

Вялікая айчынная вайна застала Васіля Захаравіча ў абласным цэнтры Пінску. У першыя-ж дні вайны па дагаворанасці з абласным камітэтам партыі, ён склікаў сваіх таварышаў па партызанскай барацьбе ў годы грамадзянскай вайны і стварыў баявую адзінку. Нутром старога партызана адчуваў ён, што вайна пачалася жорсткая, крывавая, і трэба быць гатовым да ўсяго.

Вораг поўз па нашай зямлі. Трэба было спыніць яго, перарэзаць яму жылы. У гэты час за лінію фронта дайшлі словы вялікага Сталіна: ствараць праціўніку невыносныя ўмовы, граміць яго штабы і базы на акупіраванай тэрыторыі. Атрад Васіля Камарова ўзмацніў свае ўдары па ворагу. Напярэдадні камароўцы знішчылі два нямецкія танкі, а 3 ліпеня, у дзень прамовы правадыра, з засады быў абстраляны эскадрон конніцы праціўніка. 20 трупаў фашыстаў засталіся ляжаць на дарозе. Так партызаны адкрылі рахунак помсты ворагу.

Пра атрад Камарова пайшла слава. Прыбывалі новыя людзі, ён павялічваўся і рос. У баях з немцамі здабывалася зброя. Імклівымі налётамі і з засад партызаны адчувальна б'юць немцаў. Двое сутак атрад адбівае нямецкіх акупантаў ад раённага цэнтра Л. Кожны такі бой быў школай партызанскай вывучкі, ён загартоўваў людзей, рабіў іх смелымі, адважнымі.

Атрад не сядзіць на месцы, ён шукае ворага і б'е яго. У лістападзе ў адным з раёнаў Палесся атрад сустракаецца з другой невялікай групай партызан. У вёсках акупанты насадзілі паліцэйскіх, стараст. Сумеснымі сіламі партызаны вырашаюць нанесці такі моцны ўдар па нямецкіх стаўлeніках, каб астатнія падумалі аб сваім лёсе.

Распрацоўваецца баявая аперацыя па знішчэнню паліцэйскіх у трох вялікіх вёсках. Партызаны рашылі біць ворага яго-ж метадам. Маладога партызана Эдзіка апранаюць у форму нямецкага обер-лейтэнанта, Васіль Захаравіч становіцца за перакладчыка, а астатнія партызаны нацэпліваюць на рукавы адзнакі паліцэйскіх.

На досвітку ў першай вёсцы, пад выглядам праверкі, партызаны забралі 12 паліцэйскіх, завезлі іх у суседнюю вёску і непрыкметна зачынілі ў пустое калгаснае гумно. «Обер-лейтэнант» з «перакладчыкам» ідуць да старасты і загадваюць яму сабраць у школу ўсіх паліцэйскіх. Аперацыя ішла, як мае быць. Але калі паліцэйскіх вывелі са школы і акружылі, трое гітлераўскіх стаўленікаў, відаць, зразумелі, у чым справа, і кінуліся наўцёкі. Іх прыстралілі. Так былі захоплены і абяззброены паліцэйскія і ў трэцяй вёсцы.

Гэта аперацыя адыграла сваю ролю. Гвалтоўна завербаваныя немцамі паліцэйскія пачалі пераходзіць да партызан, а здраднікі і фашысцкія вылюдкі не маглі схавацца ад партызанскіх куль. За кароткі час амаль ва ўсіх валасцях былі разагнаны паліцэйскія ўчасткі.

* * *

Вораг наступаў на Маскву. На ўсе лады фашысты брахалі, што нібыта Маскву даўно ўжо занялі немцы, а Чырвоная Армія разбіта. Каб усяліць у народа веру ў хуткае сваё вызваленне, падняць яго дух, партызанскі атрад вырашае зрабіць па самых глухіх палескіх раёнах агітацыйна-баявы рэйд.

Для гэтай мэты партызанамі снаражаецца некалькі сотняў падвод. На сытых конях, узброеныя, добра абмундзіраваныя камароўцы аб'язджаюць вёску за вёскай. Пры адным толькі слуху, што сюды едуць камароўцы, разбягаліся паліцэйскія і іншая фашысцкая брыда. Прыязджаючы ў вёску, камароўцы ўключалі радыё, і людзі слухалі голас роднай Масквы. Гэта былі незабыўныя мінуты! Прыгнечаныя людзі разгіналі плечы, у вачах загараліся агеньчыкі ўпэўненасці і надзеі. Прыдзе Чырвоная Армія!

— Вазьміце нас у атрад,—гаварылі сяляне.

Просьбы задавальняліся. Ствараліся новыя атрады, начале якіх станавіліся лепшыя камароўцы. Атрад Васіля Захаравіча быў школай каманднага састава партызанскіх атрадаў.

Камароўцы цяпер кантралявалі вялікую тэрыторыю; дарогі і чыгункі сталі непраходнымі для ворага. Групы падрыўнікаў узрывалі паязды, з засад на дарогах знішчаліся аўтамашыны і жывая сіла ворага, імклівымі налётамі на мястэчкі і сёлы камароўцы разбівалі гарнізоны гітлераўцаў.

Асабліва вызначалася група падрыўнікаў, якую ўзначальваў Павел К. У яго групу ўваходзіла 5 чалавек з адной сям'і савецкіх патрыётаў—браты Іван, Міхаіл, Рыгор, Сямён і іх сястра Вера. Калі недаставала ўзрыўчаткі, тады падрыўнікі прымянялі іншыя метады і ўсё-ж пускалі пад адкос паязды.

Мінулай зімою немец вымушан быў кінуць супроць камароўцаў да 45.000 добра ўзброеных рэгулярных войск з прыданымі ім 12 танкамі і 8 самалётамі. Партызаны ўмела ўхіліліся ад лабавых удараў, а ўдалымі манеўрамі і з засад грамілі гітлераўскіх бандытаў.

Злосць за свае няўдачы па барацьбе з партызанамі фашысты спаганялі на мірным насельніцтве. Запылалі палескія вёскі. У агні гінулі тысячы дзяцей, жанчын, старыкоў. Фашысты спалілі 52 вёскі і 4.000 мірных жыхароў.

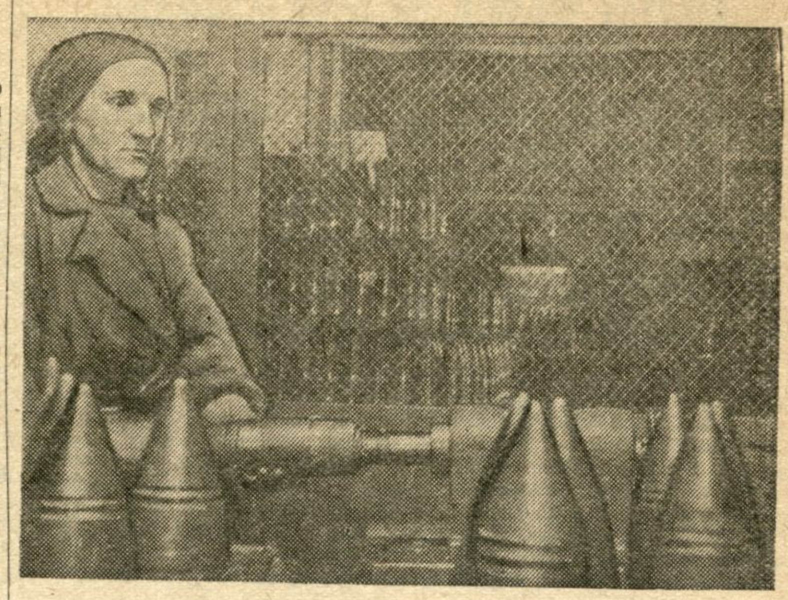
Невыказнай помстай фашысцкім супастатам загарэліся сэрцы людзей. Усе, хто мог насіць зброю, ішлі да партызан, знішчалі фашысцкіх галаварэзаў.

Страціўшы многа салдат і афіцэраў, фашысцкае камандаванне вымушана было адцягнуць свае патрапаныя сілы.

Нечуваныя зверствы і здзекі акупантаў над насельніцтвам узнялі на барацьбу супроць ворага ўвесь народ, усё Палессе. З кожным днём усё мацней і мацней разгараецца гэта народная вайна ў тылу ворага. Праслаўленым кіраўніком і арганізатарам народных паўстанцаў з'яўляецца большэвік, стары партызан Васіль Захаравіч Камароў. Яго грудзі ўпрыгожваюць два ордэны—баявога Чырвонага Сцягу і Чырвонай Звязды і медаль «Партызану Айчыннай вайны». Кожная з гэтых высокіх узнагарод ёсць адзнака нястомнай 23-гадовай барацьбы Васіля Камарова за свабоду і шчасце свайго народа, сваёй Радзімы.

— Мы не выпусцім са сваіх рук зброю да таго часу,—упэўнена гаворыць ён,—пакуль апошні гітлеравец не будзе знішчаны на нашай зямлі.

Мікола ВІШНЕЎСКІ.

Станочніца ордэнаноснага завода імені Владзіміра Ільіча А. І. Астаф'ева. Яна штодзённа выконвае заданне на 200 процантаў.

БАЯВЫЯ СПРАВЫ БЕЛАРУСКІХ ПАРТЫЗАН

На размяшчэнне партызанскага атрада наляцела 6 варожых самалётаў. Дружным ружэйна-кулямётным агнём народныя мсціўцы збілі адзін і падбілі два самалёты. Са збітага самалёта партызаны забралі кулямёт, 4 радыёпрыёмнікі, карты і патроны.

Другі атрад віцебскіх партызан правёў за месяц 22 баявыя аперацыі і знішчыў пры гэтым 193 гітлераўцаў, а таксама разграміў 6 варожых гарнізонаў. За гэты-ж час падрыўнікі атрада пусцілі пад адкос два паравозы і 4 вагоны, спалілі 3 склады і разбілі 8 аўтамашын.

ВІЦЕБСКАЯ ВОБЛАСЦЬ.

* * *

Партызанскі атрад дзядзькі Васіля за апошні час пусціў пад адкос 4 воінскія эшалоны. У выніку крушэння разбіта 2 паравозы, 40 платформаў з баявой тэхнікай, 30 вагонаў з жывой сілай ворага. Пад абломкамі загінула 236 гітлераўскіх салдат і афіцэраў.

Апрача таго партызаны гэтага атрада спалілі спіртаводачны завод, 2 склады з харчаваннем і знішчылі 4 аўтамашыны з жывой сілай. У час гэтых аперацый забіта 87 гітлераўцаў.

МІНСКАЯ ВОБЛАСЦЬ.

Нядаўна партызанскі атрад вёў жорсткі бой з вялікімі рэгулярнымі часцямі ворага. У схватцы, якая разгарэлася, гітлераўцы страцілі толькі забітымі 700 чалавек, у тым ліку аднаго палкоўніка і 2 яго ад'ютантаў.

ГОМЕЛЬСКАЯ ВОБЛАСЦЬ.

* * *

У маі месяцы партызанскі атрад імені Сталіна зрабіў напад на вялікі варожы гарнізон аднаго насялёнага пункта. Народныя мсціўцы разграмілі гарнізон і ў жорсткім баю знішчылі 250 фашысцкіх салдат і афіцэраў. Рэшткі гарнізона разбегліся.

Партызаны захапілі ў ворага 17 кулямётаў, 4 мінамёты, 260 вінтовак, 20.000 патронаў. Імі-ж разгромлены лесапільны, спіртавы заводы і электрастанцыя.

ПІНСКАЯ ВОБЛАСЦЬ.

* * *

Група падрыўнікаў аднаго партызанскага атрада ўзарвала вайлачную фабрыку і лесапілку, якія працавалі на немцаў. Пры выкананні баявой аперацыі партызаны захапілі ў немцаў 5 кулямётаў, 10 аўтаматаў, 13 тысяч патронаў і іншую баявую тэхніку.

МІНСКАЯ ВОБЛАСЦЬ.

АДПЛАТА

Кастусь Машук, баец-беларус, поўз да насыпу, прытаіўшы дыханне і прыціскаючыся да зямлі. Прыпадняўшы галаву, ён вылічыў, што яму засталося прапаўзці не больш 15 крокаў.

Дзве афарбаваныя пад колер пяску скрынкі балюча муліліся на плячах. Ныла плячо, дзе вось ужо трэці месяц не зажывала рана, але Машук перамагаў боль.

Пятнаццаць крокаў! Яшчэ 15 крокаў—і ён вызваліцца ад цяжару: скрынкі, якія ён цягне больш шасці кіламетраў, непрыкметна ўлягуцца пад рэйкамі.

Дванаццаць крокаў... Дзесяць... І тут раптам Машука аклікнулі. Ен яшчэ цясней прыціснуўся да зямлі, як быццам хацеў зліцца з ёю. Ен пачуў, як часта пачало біцца сэрца. Наперадзе быў хмызняк, і падрыўнік прапоўз яшчэ крок. Оклік паўтарыўся, і тады Машук зразумеў, што самае галоўнае зараз — выйграць час. Адштурхнуўшыся локцямі ад зямлі, ён адным рыўком ускочыў на ногі і ва ўпор выстраліў у нямецкага вартавога. Яны былі з вока на вока, удар быў меткі, і немец мёртвым паў на зямлю.

Машук выцер пот і агледзеўся. Нямецкія вартавыя заўсёды ходзяць парамі. Дзе-ж напарнік гэтага валацугі? Машук узвёў курок рэвальвера, упэўнены, што вось-вось яму зноў прыдзецца страляць. Ен яшчэ раз агледзеўся. Яму здалося, як быццам з-за куста на яго глянулі нейчыя вочы. Падрыўнік выцягнуў руку з рэвальверам, але нікога не было. Тады ён вярнуўся да забітага вартавога. Немец ляжаў, уткнуўшыся ў зямлю, нейкім чынам закінуўшы нагу за нагу. Ад флягі, якая была прывязана да пояса, адскочыў корак, і ручайком цякло чырванаватае віно. Віно сцякала на брэзентавы падсумак. Падсумак быў расцягнуты і з яго тырчалі пісьмы. Падрыўнік ведаў, што кожны радок, знойдзены ў нямецкага салдата, цікавіць камандаванне. Шырэй расхінуўшы падсумак, Машук стаў вынімаць пісьмы. Іх было многа. На самым дне падсумка, завернутыя ў старую газету, ляжалі фатаграфіі. Калі падрыўнік разгарнуў газету, то першая, ляжаўшая з самага верху, фатаграфія прымусіла яго ўздрыгануцца. Ен выпусціў з рук пачку з фатаграфіямі, а першую, якая ляжала зверху, са страхам у сэрцы наблізіў да воч. Тое, што ён убачыў, выклікала смяртэльную блекласць на яго твары. У яго затрасліся рукі, і ён ледзь не згубіў прытомнасць:

— Гаша... Гашанька мая!

На фатаграфіі ўзвышалася шыбеніца. На пятлі, схіліўшы галаву, вісела маладая жанчына. Звязаныя ногі яе толькі-што адарваліся ад табурэта, а цела выцягнулася ў смяротных муках. Каля шыбеніцы, задраўшы галаву і аскаліўшы зубы ад задавальнення, стаяў мясісты немец; і Машук пазнаў у ім толькі-што забітага вартавога.

Як цень, шмыгануў падрыўнік да бліскучых рэек. Вось чыгунка замініравана, і Машук знікае ў прыдарожных хмызняках. А праз колькі часу поезд паляцеў пад адкос.

Машук стаяў і глядзеў, як крышуцца вагоны, як полымем узнімаецца пад хмары яго святая, няўмольная помста.

Е. САДОЎСКІ.

ДЗЕЮЧАЯ АРМІЯ.

ВЯЛІКІ НАЛЁТ НАШАЙ АВІЯЦЫІ НА ЧЫГУНАЧНЫ ВУЗЕЛ ОРОЛ

У ноч на 4 чэрвеня наша авіяцыя далёкага дзеяння зрабіла масіраваны налёт на чыгуначны вузел Орол і прылягаючыя да яго раёны. У налёце ўдзельнічала 520 нашых самалётаў. У выніку разбуральнай бамбардыроўкі чыгуначнага вузла ўзнікла вялікая колькасць пажараў—гарэлі чыгуначныя эшалоны, склады з боепрыпасамі і гаручым. Пажары суправаджаліся вялікімі выбухамі.

Усе нашы самалёты, апрача аднаго, вярнуліся на свае базы.

НАЛЁТЫ НАШАЙ АВІЯЦЫІ НА ЧЫГУНАЧНЫ ВУЗЕЛ БРАНСК І СТАНЦЫЮ КАРАЧЭЎ

У ноч на 5 чэрвеня наша авіяцыя далёкага дзеяння зрабіла масіраваныя налёты на чыгуначны вузел Бранск і станцыю Карачэў.

У сувязі з разбурэннем чыгуначнага вузла Орол, якое праведзена нашымі самалётамі ў ноч на 4 чэрвеня, на чыгуначным вузле Бранск і станцыі Карачэў згрудзілася вельмі вялікая колькасць нямецкіх воінскіх эшалонаў. Гэтыя эшалоны праціўніка ў ноч на 5 чэрвеня і былі падвергнуты моцнай бамбардыроўцы нашай авіяцыі. У выніку прамых пападанняў адзначана многа пажараў і выбухі велізарнай сілы.

Усе нашы самалёты, апрача аднаго, вярнуліся на свае базы.

На фронтах Айчыннай вайны

На працягу 5 і 6 чэрвеня на фронце істотных змен не адбылося.

За мінулы тыдзень, з 30 мая па 5 чэрвеня ўключна, у паветраных баях, на аэрадромах праціўніка, агнём зянітнай артылерыі і войск знішчана 752 нямецкія самалёты. Нашы страты за гэты-ж час—212 самалётаў.

* * *

На Заходнім фронце нашы часці знішчылі да 300 нямецкіх салдат і афіцэраў, разбілі 10 кулямётаў, падавілі агонь 4 артылерыйскіх і 2 мінамётных батарэй праціўніка. На адным участку разведчы атрад Н-скай часці атакаваў пазіцыі праціўніка. Нашы байцы ўварваліся ў варожыя траншэі і знішчылі да 100 гітлераўцаў. Выканаўшы пастаўленую перад імі задачу і захапіўшы палонных, разведчыкі вярнуліся ў сваю часць.

* * *

У раёне Сеўска праціўнік, імкнучыся вярнуць страчаныя раней пазіцыі, сіламі пяхоты і 7 танкаў прадпрыняў некалькі контратак. Нашы падраздзяленні адбілі ўсе контратакі немцаў і цвёрда ўтрымліваюць занятыя пазіцыі. У беспаспяховых атаках праціўнік страціў толькі забітымі да 200 салдат і афіцэраў. Нашымі байцамі падбіты 4 нямецкія танкі, захоплена гармата, некалькі кулямётаў, аўтаматы і вінтоўкі. Узяты палонныя.

* * *

На Ленінградскім фронце нашы падраздзяленні знішчылі больш 100 нямецкіх салдат і афіцэраў. Агнём артылерыі і мінамётаў узарван склад боепрыпасаў праціўніка, знішчана 6 аўтамашын і 20 павозак з грузамі, разбурана 6 варожых дзотаў і 3 наглядальныя пункты.

Нашай авіяцыяй збіта ў паветраных баях 22 нямецкія самалёты. Апрача таго, 5 самалётаў праціўніка знішчана агнём зянітнай артылерыі.

* * *

На поўдзень ад Балаклеі нашы часці артылерыйска - мінамётным агнём знішчылі да роты нямецкай пяхоты, 5 аўтамашын і 11 павозак з грузамі, разбурылі 3 дзоты і 2 наглядальныя пункты праціўніка. Снайперы Н-скай часці знішчылі 40 гітлераўцаў.

На Калінінскім фронце на адным участку немцы колькасцю да батальёна пяхоты пры падтрымцы артылерыйскага агню прадпрынялі некалькі атак. Нашы падраздзяленні паспяхова адбілі ўсе атакі праціўніка і нанеслі яму цяжкія страты. Захоплены трафеі і палонныя.

* * *

На адным з участкаў Калінінскага фронта байцы Н-скай часці вялі баі мясцовага значэння. У выніку гэтых баёў падбіты і спалены два нямецкія танкі, знішчана 2 гарматы і да 200 нямецкіх салдат і афіцэраў. Узяты палонныя.

* * *

У раёне Лісічанска нашы артылерысты знішчылі самаходную гармату праціўніка, разбілі некалькі аўтамашын і 10 павозак з ваеннымі грузамі. На другім участку савецкія мінамётчыкі абстралялі скапленне нямецкай пяхоты і знішчылі да 60 гітлераўцаў.

(З паведамленняў Совінформбюро за 5 і 6 чэрвеня).

Дзеючая армія.

Гвардыі лейтэнант А. Г. Іваноў знаёміць зянітчыкаў са свежымі паведамленнямі Совінформбюро.

Беларускі тэатр шэфствуе над сормаўскім заводам

Артысты Беларускага Дзяржаўнага ордэна Леніна тэатра оперы і балета—частыя і жаданыя госці ў горкаўскіх рабочых. У Канавінскім і Сормаўскім палацах культуры часта наладжваюцца вечары беларускага мастацтва. Нядаўна, па запрашэнню дырэкцыі завода «Чырвонае Сормава», артысты беларускага тэатра далі вялікі канцэрт.

Рабочыя сормаўскага завода з вялікім адабрэннем сустрэлі прапанову беларускіх артыстаў аб іх шэфстве над заводам.

У першым шэфскім канцэрце для сормаўцаў удзельнічалі А. Арсенка, М. Балоцін, В. Таланкін, Д. Кроз і іншыя члены калектыва тэатра.

СКУЛЬПТУРЫ А. ГРУБЕ

Заслужаны дзеяч мастацтваў БССР, ордэнаносец А. Грубе працуе над праектам помніка 28-мі гвардзейцам - панфілаўцам. Закончаны фрагмент гэтага помніка разам з іншымі экспаніраваўся на выстаўцы ў Маскве. Атрымалі добры водгук такія работы А. Грубе, як «Партызанка», «Лётчык», кампазіцыйная група «Маршалы», а таксама гераічна-манументальны партрэт Героя Совецкага Саюза, сына беларускага народа генерал-маёра Даватара.

У плане на 1943 год скульптар задумаў зрабіць скульптуру «Беларус»—вобраз нязломнай магутнасці беларускага народа і скульптурны партрэт Кастуся Каліноўскага.

ВОГНЕННЫЯ СЛОВЫ ПРАЎДЫ

(Па старонках партызанскага друку Мінскай вобласці)

Агіднай фашысцкай брахнёю акупанты хочуць засланіць ад народа праўду. Але вогненныя словы большэвіцкай праўды пранікаюць у сэрцы змучаных людзей, запальваюць праменні надзеі, усяляюць упэўненасць у блізкае іх вызваленне.

Перад намі падпольныя лістоўкі і газеты, якія выходзяць у акупіраваных немцамі раёнах Мінскай вобласці.

«Да вас звяртаемся мы, беларускія партызаны, са словамі праўды і закліку», — так пачынаецца лістоўка Н-скага партызанскага атрада да насельніцтва. Канкрэтнымі фактамі яна б'е па брахлівых зводках обер-жуліка Гебельса.

«Чырвоная Армія, — гаворыцца далей у лістоўцы,—**за час свайго зімовага наступлення ачысціла велізарную тэрыторыю і нанесла ворагу сакрушальныя ўдары... Недалёка той дзень, калі над прасторамі Беларусі заззяе свабода, мінуюць чорныя дні нямецка - фашысцкага кашмару».**

Наступная лістоўка, падводзячы вынікі зімовай кампаніі Чырвонай Арміі з 10 лістапада 1942 года па 31 сакавіка 1943 года, ставіць перад насельніцтвам канкрэтныя задачы:

«Перашкаджайце мерапрыемствам гітлераўскіх улад, усімі сродкамі сабатуйце загады гітлераўцаў. Мы заклікаем усіх, хто здольны насіць зброю, уступаць у партызанскія атрады!».

Гітлераўскія бандыты пагражаюць карай смерці за чытанне і распаўсюджанне партызанскіх газет і лістовак. Але падпольныя друкарні выпускаюць іх тысячамі. Лік выпушчаных і распаўсюджаных сярод насельніцтва лістовак расце з кожным днём. Вельмі часта пад носам у фрыцаў на самых відных месцах з'яўляюцца совецкія лістоўкі. Немцы і іх прыслужнікі ледзь не зубамі згрызалі са сцен лістоўкі з вынікамі зімовай кампаніі Чырвонай Арміі. Але сарваную лістоўку кожны раз замяняла другая совецкая лістоўка.

Гестапаўскія канавалы з рэдакцый нямецка-фашысцкіх газет прыкладаюць усе намаганні, каб разбэсціць беларускі народ, вытрахнуць з яго свабодалюбівую душу. Але ў нашай вялікай сям'і, апрача адзінак бязвольных і труслівых людзішак, не знайшлося людзей, якія-б пайшлі на паклон да Гітлера. Толькі падонкі роду чалавечага пайшлі на службу да гітлераўскіх людаедаў.

Партызаны звярнуліся з адозвай да тых, хто быў ашуканы немцамі:

«...Ты спалохаўся пагроз нямецка-фашысцкіх сабак і пайшоў служыць заклятаму ворагу... Ты здрадзіў сваёй радзіме, свайму народу, сваім таварышам, сваёй маці, бацьку, брату, сястры, жонцы і дзецям... Ты ўзняў руку на свой народ, на тых, хто змагаецца за шчасце народа, за свабоду. Ці падумаў ты над тым, які агідны і нікчэмны твой учынак?..»

Адозва заклікае ашуканых немцамі людзей следваць прыкладу тых, якія адумаліся і перайшлі са зброяй да партызан і цяпер у жорсткіх баях з ворагам змываюць з сябе ганьбу.

«Сотні ашуканых немцамі паліцэйскіх вырашылі змыць з сябе пляму ганьбы і са зброяй пераходзяць да партызан,—паведамляе «Чырвоны хлебароб», газета Н-скага партызанскага атрада. —**У адзін з атрадаў гэтага раёна з воласці Ш. перайшлі ўсе 16 паліцэйскіх. Яны прынеслі ў атрад 2 кулямёты, 19 вінтовак, 300 патронаў і гранаты».**

Аб такіх-жа фактах паведамляюць газеты суседніх партызанскіх атрадаў.

Газеты і лістоўкі заклікаюць людзей ухіляцца ад угону ў нямецкае рабства. На канкрэтных прыкладах партызанскі друк выкрывае фашысцкую брахню.

Партызанскія газеты расказваюць аб горкім лёсе тысяч юнакоў, дзяўчат і дарослага насельніцтва, якія гвалтоўна загнаны ў Германію, ператвораны ў нявольнікаў, у рабоў. Так, газета **«Народны мсціўца»** піша:

«Немцы зрабілі аблавы ў Смалявічах, Плісе, Мгле, Плішчана, Прылепах і другіх вёсках. Паліцэйскія ловяць на вуліцах і дарогах юнакоў, дзяўчат і ўсіх, хто пападае пад рукі, накіроўваюць у Германію... Тысячы совецкіх грамадзян сталі ахвярамі крывавага плана гітлераўскіх бандытаў. Тысячы юнакоў і дзяўчат ператвораны ў нявольнікаў».

Газета **«Смерць фашызму»**—орган Н-скага партызанскага атрада ў перадавым артыкуле заклікае насельніцтва да жорсткай помсты акупантам.

«Гітлераўскія каты расстрэльваюць, вешаюць і спальваюць нашых людзей, топяць іх у рэках і студнях. Яны закапваюць жанчын, старыкоў і дзяцей жывымі ў зямлю. Гітлераўцы хочуць надзець на шыю беларусаў ярмо рабства, яны гвалтоўна вывозяць насельніцтва на катаргу ў Германію. Паўставайце супроць акупантаў!»

У падборцы **«Запамятай і адпомсці»** газета паведамляе аб нечуваных злачынствах у сёлах Смалявіцкага раёна, аб спаленых вёсках, аб сотнях замучаных і забітых людзей. Газета заклікае насельніцтва да бязлітаснай помсты нямецкім акупантам.

Не страх і пакорлівасць, а гнеў і пякучая нянавісць напаўняюць сэрцы беларусаў. Зверствы і здзекі гітлераўцаў над народам клічуць да жорсткай помсты фашысцкаму звяр'ю.

У артыкуле **«Кроў за кроў, смерць за смерць»**, газета **«Смерць фашызму»** паведамляе, што многія партызаны завялі свой асабісты рахунак помсты гітлераўцам.

«Партызаны знішчаюць немцаў», «Удар з засады», «Разбураем варожыя камунікацыі», «Поезд пушчаны пад адкос», «Мост узляцеў у паветра», «Бензасховішча ў полымі», «Немцы ўзарваліся на мінах»,—гэтыя загалоўкі з партызанскіх газет **«Смерць фашызму»**, **«Народны мсціўца»** і іншых газет Мінскай вобласці, як і іх назвы, красамоўна гавораць аб баявой тэматыцы і мэтаімкнёнасці партызанскага друку.

МІЖНАРОДНАЯ ІНФАРМАЦЫЯ

ПАЎСТАННЕ Ў АРГЕНТЫНЕ

У аргентынскай арміі ўспыхнула паўстанне супроць прэзідэнта Кастыльо. Паўстанне пачалося пасля прад'яўлення прэзідэнту Кастыльо ультыматума, які патрабуе правядзення свабодных выбараў і змянення ўрадам яго знешняй палітыкі. Як паведамляе агенцтва Асошыэйтэд Прэс з Буэнос-Айрэса, сенатар-соцыяліст Паласіос заявіў, што ваенны міністр Рамірэс узначаліў паўстанне, якое носіць законны характар.

Паўстанне мае поспех. Ваенна-паветраныя сілы далучыліся да паўстаўшых. Паўстаўшыя звярнуліся праз буйнейшыя радыёстанцыі да ўзброеных сіл з адозвай, у якой патрабавалі «стварэння поўнасцю лаяльнага пан-амерыканскага супрацоўніцтва, а таксама выканання міжнародных дагавораў і абавязацельстваў».

Уноўпрызначаны заканадаўчым советам ваенны міністр генерал Раусон выступіў з заявай, у якой падкрэсліў, што ўрад Кастыльо быў прадажным і маральна разлажыўшымся і што ён нанасіў шкоду інтарэсам краіны, перашкаджаў яе эканамічнаму росквіту.

Скінуты прэзідэнт Аргентыны Кастыльо прыбыў у Ла Плата (правінцыя Буэнос - Айрэса) і здаўся камандуючаму другой дывізіі генералу Масону.

У Аргентыне створан ваенны ўрад, які абавязаўся праводзіць палітыку салідарнасці з амерыканскімі краінамі, але выказаўся за нейтралітэт у сучасны момант у адносінах вайны.

Вынікі разбуральных бамбардыровак Берліна

Адзін швед, які наведаў Берлін праз некалькі дзён пасля яго бамбардыроўкі 2 сакавіка, змясціў у шведскай газеце «Арбетэт» артыкул, у якім піша, што па дарозе ад Штэтынскага вакзала на вакзал Фрыдрыхштрасе ён бачыў у дамах вялікія прабоіны. На Шосэштрасе ўсюды бачны сляды бамбардыроўкі. Асабліва спустошаны раён Рэйнікендорф. Ёсць вуліцы, дзе амаль усе дамы ўзарваны і спалены. Пацярпелі ўсе куткі горада Берліна. Бамбардыроўкі аказваюць на насельніцтва Берліна дэмаралізуючы ўплыў. Паведамляюць, што калі Гебельс пасля сакавіцкай бамбардыроўкі Берліна адправіўся ў паўночныя раёны горада, насельніцтва сустрэла яго свістам і ўсяляк выказвала свае варожыя адносіны да яго. Такую-ж сустрэчу наладзіла насельніцтва гітлераўцу Лею ў часе яго паездкі па Рэйнскай вобласці.

Вынік налётаў англійскай авіяцыі на Рур

Магутныя ўдары нанеслі англійскія паветраныя сілы жыццёва важным прамысловым прадпрыемствам Рура. Вытворчасць узбраення ў Германіі ў сувязі з гэтым скарацілася на трэцюю частку.

З 300 асобных будынкаў завадаў Крупа ў Эсэне звыш 200 пашкоджаны або знішчаны. Як мяркуюць, цэхі па зборцы вагонаў ужо два месяцы, як выведзены са строю, што азначае страту немцамі 750.000 вагонаў. Паравозныя майстэрні на 3 месяцы былі поўнасцю выведзены са строю, што роўна страце 100 паравозаў.

ДА НАВЕДВАННЯ ЧЭРЧЫЛЕМ ПАЎНОЧНАЙ АФРЫКІ

Чэрчыль у суправаджэнні начальніка генеральнага штаба арміі ЗША генерала Маршала наведаў Паўночную Афрыку. Па словах каментатара алжырскага радыё, перагаворы ў Паўночнай Афрыцы былі працягам вашынгтонскіх перагавораў і ставілі перад сабой мэту «распрацаваць дэталі плана нанясення максімальна магутнага ўдару па дзяржавах восі».

Германскі генерал Руп забіты на совецка-германскім фронце

У Берліне афіцыйна абвешчана аб гібелі ў раёне Кубані камандуючага германскай авіяцыяй генерал-лейтэнанта Руп.

РЭДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ.

А1224.